

τόν κακὸν νὰ παιδέβει,
νὰ γλυτόνει, νὰ γαίνει,
κάθε σκόρπιο, πλανώμενο
μὲ σκοπὸν νάρμονίζει.

Καὶ μεις τιμοῦμε
τοὺς ἀθάνατους
σὰ νάταν ἄνθρωποι,
σὰ νὰ κἀναν σὲ μέγα
δτι κἀνει σὲ μικρὸ
ὁ ἀριστος ἢ δ, τ' ἤθελε.

Σπλαχνικὸς καὶ καλὸς
ὅς εἶν' ὁ εὐγενὴς ἄνθρωπος!
Ἄκούραστα ὅς πράττει
τὸ δίκαιο, τὸ φέλιμο,
μὴ εἰκόνα ὅς μας εἶναι
τῶν ἔντων πὸν ὑποψιάζομε!

(Πέτρος Βασιλικὸς
μεταφραστὴς)

ΓΚΑΙΤΕ

ΝΟΒΑΛΙΣ

ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Οἱ γονοὶ εἶταν πλῆγισμένοι καὶ κοιμόντουσαν. Τὸ μεγάλο ρολοὶ στὸν τοῖχο χτύπαγε δυνατὰ μὰ ἀργὰ σὰ νὰ λυπότανε τὸν καιρὸ πὸν ἔφρευε. Ὁξω ἀπὸ τὰ παραθύρια πὸν τρίζαν ἕνας ἀνήσυχος ἀγέρας ἰδοῦν. Ἡ κάμαρη φωτίστηκε καὶ σκοτεινίωσε μὲ μιὰς κ' ὕστερ' ἀστράψε ξανά κάτω ἀπὸ ἕνα παράξενο φῶς ἐκεῖ πὸν τὸ φεγγάρι ἔπαιζε τὸ κρυφτὸ ἀνάμεσα σὰ σύνεφα.

Τὸ παιδί ξυπνήτῃ μέσα σὴν κούνια του κ' ἤσυχο συλλογιζόταν τὸν ξένο καὶ τίς ἱστορίες του.

«Δὲν εἶναι ἕσα μοῦ εἶπε γιὰ τοὺς θεσαυρούς», ἔλεγε μοναχὸ του, ἀδύ: δὲν εἶναι αὐτὰ πὸν μοῦ γιόμισαν τὴν καρδιά μ' ἕναν τόσο ἀλλόκοτο πόθο. Δὲ ζουλεύω ἐγὼ τὰ πλούτη. Μὰ τὸ γαλαζιο λουλουδι ἀποθυμῶ. Δὲν μπορῶ νὰ σκεπτῶ γιὰ τίποτες ἄλλο. Ποτέ μου ἔσαμε τώρα δὲν αἰστανόθηκα τέτιο πράμα. Μοῦ φάνηκε σὰ νὰ νειρευόμουνα τόσο καιρὸ γιὰ σὰ νὰχ' ἀποκοιμηθῆ καὶ νὰ πλανιόμουνα σ' ἕναν καινούργιο κόσμο μέσα.

«Ποῖός σὸν παλιόκοσμο πὸν ζοῦσα ἔδινε πεντάρα γιὰ λουλουδιὰ κὶ ἀνθούς; Δὲν ἄκουσα ποτές γιὰ κανέναν πὸν νῆτρεχε πίσω ἀπὸ ἕνα λουλουδι. Μὰ τώρα δὲν μπορῶ μήτε νὰ πῶ τὸ τί αἰστανόμαι. Κάποτε βλέπω τὸν ἑαυτὸ μου τόσο εὐτυχι σμένο σὰ νῆμουνα μαγεμένος. Ὅμως δταν τὸ λου-

λουδι χάνεται ἀπὸ μπροστά μου, δταν δὲν μπορῶ πιά νὰ τὸ βλέπω μὲς τὸ νοῦ μου, τότε σὰ νὰ διψῶ φοβερὰ καὶ νὰ βρίσκουμι μόνος κατάνομος. Αὐτὸ οἱ ἄλλοι δὲν τὸ καταλαβαίνουν.

«Κάποτε, λένε, τὰ ζῶα, τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλουδιὰ μιλοῦσαν στοὺς ἀνθρώπους. Μοῦ φαίνεται ἔμένα πὸς κάθε ὥρα καὶ στιγμή πᾶνε νὰ ξαναρχίσουν τὴ μιλιὰ τους. Ὅταν τὰ κοιτάζω μπορῶ νὰ δῶ τί θέλουνε νὰ πῶνε. Φαίνεται ὅμως πὸς εἶναι πολλές λέξεις πὸν νὰ μὴν τίς ξέρω ἐγὼ ἄλλιως θὰ καταλάβαινα καλύτερα τὰ πράματα. Ἄλλοτε ἀγαποῦσα νὰ χορεύω. Τώρα μ' ἀρέσει πῶς πολὺ ἡ μουσική.»

Σιγὰ σιγὰ τὸ παιδί βυθίστηκε σὲ γλυκὲς φαντασίες κὶ ἄξαφνα βρέθηκε πάλι στοῦ ὕπνου τὴ μαγική γιγ. Πλανήθηκε σὲ μακρινές, πλούσιες καὶ παράξενες χῶρες, δρασκέλις ἀγριέμενα νερά μ' ἀπίστευτη γοργάδα. Παράδοξα πλάσματα φανήκαν καὶ χαθήκαν μπροστά του. Ἐζῆσε μὲ λογισμὸ λογισμὸν ἀνθρώπους σὲ μέγας μέσα καὶ σὲ στρόβιλους ἀπὸ ἀνθρωπόμαζες καὶ σ' ἐρημικὲς κλυδοῦλες. Φυλακίστηκε. Βρέθηκε μέσα σὲ δεινὲς στέρησεις κὶ ἀνημποριά. Γεύτηκε ὄλες τίς πικρίες σ' εἶη τους τὴν ἔνταση δῆλως ὅμως νὰ τόνε πειράζουσι διόλου. Πέθανε καὶ ζωντάνεψε ξανά. Ἀγάπησε βαθειὰ καὶ μὲ πάθος κ' ὕστερα χωρίστηκε γιὰ πάντα ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του. Τέλος κατὰ τὸ πρῶτ τὰ χαράματα γαλήνεψεν ἡ ψυχὴ του καὶ οἱ εἰκόνας τοῦ φαίνονταν πῶς λαχαρὲς καὶ σταθερές. Θαρροῦσε πὸς γυρνοῦσεν ὀλομόναχος μέσα σὲ πυκνοὺς λόγγους πὸν δύσκολα μπόρειε καὶ περνοῦσε τὸ φῶς πέρα περὰ τὸν ὀλοπράσινο πέπλο τους. Σὲ λίγο ἔφτασε σὲ μιὰν κλεισούρα βουνοῦ. Ἀποκάτω ἀπὸ τίς φυκιωμένες πέτρες σὴν κολίτη τῆς ρηματίας ἄκουε τὸ νερὸ πὸν κρυφοκελάριζε τρέχοντας τὰ κάτω ὄλο σὰ κάτω ἐκεῖ πὸν αὐτὸς ἀνέβαινε πάντα ἀψηλά.

Ὁ λόγγος δὲν πᾶναι καὶ γίνονταν πῶς ἀριός καὶ πῶς λιγνός. Ἰστέρ' ἀπλωόταν σ' ἕνα λιβάδι σιμὰ στὸ ριζοβούνη. Πέρα σὴν ἄκρη τοῦ λιβαδιοῦ εἶναι ἕνας ἀψηλὸς γκρεμνός καὶ σὴν ἔψη τοῦ γκρεμοῦ μὴ μὲγάλη χαραματιὰ σὰν ἀνοιγμα δρόμου. Κὶ ὁ δρόμος εἶταν σκοτεινός μὰ ἕσιος πὸν μπόρεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσει εὐκολὰ ὄσπου βρέθηκε κοντὰ σὲ μιὰ μεγάλη σπηλιὰ πὸν ἀπομέσα πυκνὸ καὶ ζωπρὸ ἀχτινὸβόλγμα τόνε χτύπησε κατάνομα.

Μόλις μπῆκε εἶδε καλύτερα τὴ δυνατὴ λάμψη πὸν ὄσβγαине ἀπὸ τὴ γι: καὶ σκόρπιζε κατὰ τὴν ὄσφῃ

ἀμέτρητους σπινθῆρες πὸν ἔπεφταν ὄλοι μαζί μέσα σὲ μιὰ χαφούζα στὸ βάθος τοῦ βράχου. Πῶς λαμπερὴ εἶταν ἡ φλόγα ἀπὸ τὸ λυωμένο μάλαμα μὰ σιωπηλὴ σὴν ἀστραποβολιὰ της καὶ σὴν πτώση της σιωπηλὴ. Ἡ ἱερὴ σιγαλιὰ κυβουριοῦ κ' ἕνας ἀκατάπαυτος ψιθυρὸς χραῖς καὶ μυστηρίου ἐγέμιζε τὴ σπηλιὰ. Ὁχορογάλαζι ἀργοσάλευε πᾶνω στοὺς τοίχους τοῦ ἀντροῦ ἡ λάμψη καὶ κρύες οἱ ἀντιφειγγιὲς γλυστροῦσαν σιγὰ σιγὰ κάτω.

Μὰ τὸ νερὸ σὴν δεξαμενὴ, ἕσο τὸ παιδί σίμωνε καὶ τὸ κοιτάζε, τρεμούλιαζε καὶ λαμπύριζε μὲ χρωματιὲς ὄπαλιου πὸν ἀδιάκοπ' ἀλλάζουσι. Βύθισε μέσα τὰ χέρια κ' ἔβρεξε τὰ χεῖλια του. Τοῦ φάνηκε σὰν ἕνα ζωογόνο ἀγερὰκι νὰ φύσηξε μέσα του καὶ νὰ τοῦ τᾶραζε τὰ φυλλοκάρδια του. Αἰστανόθηκε μιὰν ἀκατχνίκητη ἐποθυμῖὰ νὰ λουστῆ σὴν χαφούζα. Γδύθηκε κ' ἔπεσε μὲς τὸ νερὸ. Ἐβτανε σὰ νὰ λούστηκε μὲς τὰ σύνεφα τοῦ ἡλιοβασιλεμάτου. Οὐράνια ἔκσταση πέρατε πέρα τὸ κορμὶ του. Τὰ κύματα τῆς μικρῆς λίμνης σὰ μιὰ γύρω του συντροφιὰ ἀπὸ νύφες πὸν ὄλο κὶ ἀλλάζαν σχήματα καὶ μορφές καὶ σπῶχνονταν καταπάνω του δλόγγυμες μὲ τὰ μπλακά τους στήθεια ἐκεῖ πὸν αὐτὲς ἔπλεξε μπρὸς ξεχασμένος μὲτα σὲ ἀποθυμῖες καὶ λαχτᾶρες μὰ αἰσθαντικός σὴν κάθε ἐντύπωση. Πλήγορα τὸ βῆμα τὸν ἔσυρ' ἐξω ἀπὸ τὴ δεξαμενὴ σ' ἕνα κούλωμα στὸ βράχο. Ἐδῶ ἡ νύστα τοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια μ' αὐτὸς αἰστανόταν μέσα του τὰ χᾶδια τῶν γλυκύτερων ὄνειρων.

Ὅταν ξύπνησε εἶδε γύρω του μιὰν καινούργια λάμψη πῶς καθαρὴ καὶ σταθερὴ ἀπὸ τὴν πρῶτη φεγγολιὰ. Βρῆκε τὸν ἑαυτὸ του ζαπλωμένο ἀπάνω στὸ πᾶσινο χορταράκι ἐκεῖ στὸν ἀνοιχτὸν ἀγέρα πίσω ἀπὸ ἕνα πηγάδι πὸν λαμπύριζε καὶ κυλιόταν σὲ χρυσαφένιους ἀφρούς. Βαθυγάλαζα φαίνονταν τὰ βράχια σὲ μικρὴ ἀπὸ καὶ ἀπότταση μὲ ἀσπρες φλέβες σὰ μᾶγουλά τους, σὰν παράξενες λέξεις νῆταν χαρχυμένες ἀπάνω τους. Βαθυγάλαζος κὶ ὁ οὐρανός κὶ ἀσύνεφος.

Κάθε πάθος κὶ ταρχὴ του εἶχε σκορπισθῆ τώρα. Κάθε φωνὴ εἶταν καὶ μουσική. Κάθε ἀνάπνοια κὶ γαλήνη. Τὰ βράχια στέκονταν γύρα σὰν προστάτες φρουροὶ κὶ ὁ οὐρανός σὰ μιὰ τεράστια κούπα εὐλογίας γιομάτη φῶς ἤρεμο καὶ γαλήνῃ.

Κεῖνο ὅμως πὸν τόνε μάγευε πῶς πολὺ καὶ τόνε τραβοῦσε μὲ ἀκατχνίκητη δύναμη εἶταν ἕν' ἀψηλὸ ὄλογάλαζο λουλουδι πὸν μεγάλωνε πίσω ἀπὸ τὴν

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ μεταφραστὴς

ΚΟΣΜΑΣ. Κ' ἐγὼ εἶμουν μακριὰ ἀνίδεος γιὰ ὄλα, ραχατεύοντας μακίρια σὲ μιὰ βάρκα στὸ Νετλο! Καὶ ὅμως κατ. σὰν προκίστηκα μὲ κεν τοῦσε, πῶν νὰ φύγω. Γι' αὐτὸ ἔκαμα τί καὶ πῶς νὰ καταφέρω τὸ Λούκιο νὰ μὲ συντροφέψῃ στὸ ταξίδι πὸν ἔλλα ἐποχὴ μαζί τὸ εἶγαμε ἰνευρευτῆ. Εἶχε τελειώσει κείνες τίς μέρες τὸ ἀγαλμὰ του κ' ἐγὼ στοχαζόμουν ὅτι σὲ πᾶγκλο μάρμαρο θὰ εἶταν ὁ λεφτερωμένος του. Μοῦ ἀποκρίθηκε: «Ὅχι ἀκόμα!» Καί, κανένα μῆνα ἀργότερα, ἔμελλε νὰ τὸν ἀναζητήσῃ στὸ θάνατο. Ἄ, ἂν ἐγὼ δὲν ἔφρευγα, ἂν ἔμενα στὸ πλευρὸ του, ἂν εἶμουν πιστότερος, ἂν

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθμὸ 344.

ἐννοιαζόμουν νὰ τὸν ὑπερασπίσω ἐνάντια στὸν ἐχτρὸ, ἕσως δὲ θὰ συνέβαινε τίποτα!

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ πικραίνεσαι, ἂν ἀπὸ τὸ τόσο κακὸ μπορῆ νᾶρθῆ τίποτα καλὸ. Παιός ξέρεῖ μὲ τί ἀπελπιστικὴ λύπη θάσθηνε ἡ ἀδερφή μου, ἂν ἡ ξηφνικὴ σφοδρὰ δὲν τὴν ἔνωσε ἀναπάντεχα πάλι μὲ τὸ Λούκιο! Μὴ θαρρεῖτε ἕμως πῶς ὁ ἐχτρός ἐραῖζε κάτω τᾶρματα. Δὲν ἀρῆνει αὐτὴ τὸν τόπο...

ΚΟΣΜΑΣ. Τ; Ἡ Τζοκόντα Διάντη...

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (κἀμνοντας τὸ σημάδι τῆς σιωπῆς, χαμηλώνοντας τὴ φωνὴ της). Μὴν τὸ λίτε αὐτὸ τὸ ὄνομα!

ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Παρουσιάζεται στὸ κατόφλι ὁ ΛΟΥΚΙΟΣ ΣΕΙ ΤΑΔΑΣ, ἀκονομπῶντας στὸ μπράτσο τῆς Σουλβίας, χλωμὸς καὶ ἄσασκος, μὲ τὰ μάτια τῶν ὑπερβολικὰ μεγαλωμένα ἀπὸ τὴν ἀρρωστία, μ' ἕνα χαμόγελο λεπτὸ καὶ γλυκὸ πὸν ὀμορφαίνει τὸ ἥδονικό του στόμα).

ΛΟΥΚΙΟΣ. Κοσμᾶ!

ΚΟΣΜΑΣ (γυρίζοντας καὶ τρέχοντας σιμὰ του). Ὄ, Λούκιο, ἀκριβὲ μου, ἀκριβέ μου φίλε! (Ἀγκαλιάζει τὸν ἀρρωστο, ἐνῶ ἡ Σουλβία τραβιέται παράμερα, πλησιάζει τὴν ἀδερφή της καὶ βγαίνει μαζί της

ἔξω, σιγαλά, ἀφοῦ σταθῆ καὶ κυττάξῃ τὸν ἀγαπημένο της πρὶν νὰ φύγῃ.) Ἐγεῖνες πιά καλὰ, δὲν εἶν' ἔτσι; Δὲν ὑποφεραῖς πια, δὲν εἶν' ἔτσι; Σὲ βρίσκω λίγο χλωμὸ, λίγο ἀδυνατισμένο, μὰ ὅχι παραπολύ... Ἐχεις τὴν ἔψη πὸν εἶχες κάποτε σὲν ἔβγαίνεις ἀπ' τὴν κερζιμὴ κάποιες ἐργασίες, δταν ἔμεινες δώδεκα ὄρες τὴν ἡμέρα στὸν πηλὸ σου μπροστά, ἀναμμένοι μὲ τὴ μεγάλη τὴ φλόγα. Θυμᾶσαι;

ΛΟΥΚΙΟΣ (σὰν παραλογισμένος, γυρίζοντας τὸ βλέμμα γιὰ νὰ δῆ ἂν ἡ Σουλβία εἶναι ἀκόμα μὲς τὸ δωμάτιο). Ναι, ναι...

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ καὶ τότε σοῦ μεγαλώανε τὰ μάτια σου...

ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ μιὰν ἀόριστη, σὰν παιδικὴ ἀνησυχία). Κ' ἡ Σουλβία; Πῶς πῆγε ἡ Σουλβία; Δὲν εἶταν ἐδῶ κ' ἡ Φραντζέσκα;

ΚΟΣΜΑΣ. Μᾶς ἀφήσανε μονάχους.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Γιατί; Ἐχρηῖ, ἕσως... Ὅχι, δὲ θὰ σοῦ πῶ τίποτα, δὲν ξέρω πιά τίποτα, ἔσο ξέρεις, ἕσως. Ἐγὼ ὅχι δὲ θυμοῦμαι, δὲ θέλω πιά νὰ θυμηθῶ. Πῆς μου γιὰ σένα! Πῆς μου γιὰ σένα! Εἶν' ὄμορφα σὴν ἔργου;

(Μιλᾶει μ' ἕναν ἀλλόκοτο τρόπο, σὰν ὀνειρευόμενος, μ' ἕνα μῆγμα ταρχῆς καὶ σασιμάρας).

πηγή που τον άγγιζε κιόλα με τα πλατιά γυαλι-
στερά του φύλλα. Γύρω τριγύρω λουλούδιζαν κι
άλλα άνθια όλων των ειδών και των χρωμάτων. Τα
μύρα τους συγχέονταν σε μιὰ τέλεια άρμονία εύω-
διας κι άρωμάτων. Αύτός δεν είδε παρά το Γαλά-
ζιο Λουλούδι!

Πολύν καιρό και τρυφερά και μ' άνείπωτη λα-
χτάρα το κοίταζε. Τέλος αίστάνθηκε πώς έπρεπε
να πάει πιά σιμά. Τότες άρχισε εκείνο να κουνιέται
και να μεταμορφώνεται. Τα φύλλα του γυάλιζαν
πιά λαμπερά και συμμαζεύονταν πιά σφιχτά γύρω
στο στέλεχος του που όλο και αύξαινε. Το λουλούδι
έσκυβε κατ' αυτόνε και τα πέταλά του έδειχναν
ν' άνοιγη και να ξεδιπλώνεται από μέσα τους ένα
γαλάζιο γιορτανί από μαργαριτάρια κι από πιά
μέσα άπαλά βλέποντάς τον στα μάτια να του χα-
μογελάει το έρατεινό πρόσωπο κοριτσιού. 'Η γλυ-
κειά έκπληξή του μεγάλωνε με τή θυμαστή τούτη
μεταμόρφωση.

Άξαφνα άκούει τή φωνή τής μητέρας του που
τόνε καλούσε και βρίσκεται ξυπνητός στο πατρικό
του σπίτι περιλουμένος με τή χρυσή πλημύρα του
πρωϊνού φωτός.

(Μετάφραση από το Άγγλικό
του Βάν Ντάιν)

A. Γ. ΜΑΡΠΟΥΤΖΟΥΛΟΥΣ

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΦΩΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

«Οι δημοτικιστάι εκλήθησαν υπό τής
ιστορίας να παίξουν σπουδαίον ρόλον
εις τήν αναγέννησιν τής κοινωνίας μας».
ΣΚΛΗΡΟΣ. — Τό Κοινωνι-
κόν μας ζήτημα. Σελ. 53.

Η συζήτηση για το γλωσσικό ζήτημα τον τε-
λευταίο καιρό έχει εξαπλωθεί σε όλους τους κύκλους
της μορφωμένης κοινωνίας μας, κι αυτό έφερε ση-
μαντική πρόοδο στον άγωνα της επικράτησης της
φυσικής, άπλης και πλούσιας Δημοτικής μας γλώσ-
σας, που τον έχουν κάμει 'Ιδέα και Πίστη τα πιά
μεγάλα σύγχρονα φιλολογικά μας όνόματα.

Μά ο δρόμος αυτός της συζήτησης από τους

μορφωμένους κύκλους, δεν είναι όπως δείχτηκε
ίσταμε τώρα ο πιά κατάλληλος για τή γλήγορη
νίκη της γλωσσικής ιδέας. Από τις πολλές, ή κυ-
ριότερη και σπουδαιότερη άφορμή είναι που δύ-
σκολα οι τέτοιοι κύκλοι μπορεί ν' άκουστούν από
τή μεγάλη άστική τάξη, και γιατί τα ιδανικά της
είναι τονισμένα από τήν παράδοση στον πιά βαθμό
και τυφλό σχολαστικισμό, και γιατί ή νίκη της Δη-
μοτικής μας θα σημάνη το άνοιγμα των ματιών του
λαού προς κάθε είδος πνευματική κίνηση, πράμα
που φυσικά στέκεται ενάντιο στα λογής λογής συ-
φέροντά της.

Για τουτό εκείνοι οι δημοτικιστές που έχουνε
μπει πιά πολύ στο άληθινό πνεύμα του Άγωνα, και
κατάλαβαν βαθειά τή σημασία που έχουνε τα λόγια
κ. Σκληρού, που βάλθηκαν κορώνα σε τουτό το άρ-
θρο, άρχινήσανε να νοιάθουν πώς ε λαός και μά-
λιστα ο πιεζόμενος πιά πολύ λαός από τή γλωσσική
σκλαδιά, ο εργατικός, είναι εκείνος που πρέπει να
πάρη άπάνου του το μεγάλο ζήτημα, για να του
χαρίση τήν τελειωτική νίκη.

Για να πάρη όμως το ζήτημα άπάνου του πρέ-
πει να το χωνέψη, να το βάλη μέσα στην καρδιά
του, να του γίνη πίστη του άληθινή. Και ο μένος
τρόπος είναι να του το δείξουνε οι δημοτικιστές από
τήν άληθινή του μεριά. Γιατί κοντά στα τόσα άλλα,
οι δασκάλοι, που δούλεψαν ίσταμε σήμερα σαν τυ-
φλά όργανα της άστικής κυρίαρχης τάξης, έχουν
καταφέρει και τουτό: Να σκοτίσουν το πνεύμα του
λαού σε τέτοιο βαθμό, να του γυρίσουν τή φυσική
του ξυπνάδα τόσο πολύ, που να έρχεται ο ίδιος ο
λαός, γιατί δεν ξέρει, γιατί δεν τον άφήσανε να
ξέρη, και να παίρνη τους δημοτικιστάδες, τους άλη-
θινούς του σύμμαχους, για όχτρούς του. 'Η τέτοια
πρόληψη έχει εξαπλωθεί με πολλή μαστοριά, και
χαδεύεται με τρανή πιτηδεισιώδη από τους λογής ά-
στικούς άρχοντες και δημοσιογράφους, και περπατά
κι αυτή μαζί με τις άλλες πρόληψεις που έρχεται να
ρίξη ή Σοσιαλιστική 'Ιδέα.

Η σοσιαλιστική ιδέα δεν είτανε δυνατό, παρὰ
να φυτρώση λαγερή και μεστή στον τόπο που πάν-
τοτες λατρεύτηκε ή Λευτεριά με όλο το πλάτος της
σημασίας της. Ο ραγιαδισμός, ή λατρεία στο χρη-
μα, το σκόψιμο των ανθρώπων μπροστά στον κάθε
τυχαίο παραδοχό, ή βασιλεία της ψευτοζωής, ή
πολιτική του ρούφουλα και της άρπαγής, θα χτυ-
πηθή γερά από το γενναίο, τον άγνό, τον άνόθευτο,

τον τίμιο εργατικό έλληνικό λαό, που έρχεται να
τονε βγάλη από το σκοτάδι που βρίσκεται, ή με-
γάλη Σοσιαλιστική 'Ιδέα, φέρνοντας τις αύρες της
χαράς, της ζωής, της ισότητας και της άδερφο-
σύνης.

*

Η «Κοινωνιολογική Έταιρία» οργανώνει, σε
δυο μήνες στο Βέλο, πανεργατικό συνέδριο, όπου θα
μαζευτούνε άντιπρόσωποι από όλα τα εργατικά σω-
ματεία της Ελλάδας, με σκοπό να καταστρώσουν
το πρόγραμμα για το μελλούμενο Εργατικό κόμμα.

Τα θέματα που θα συζητηθούνε και θ' άποφασί-
στούνε θα είναι, βέβαια, ο δρόμος που θ' ακολου-
θήση το κόμμα στην πολιτική, ο τρόπος που θα ζη-
τήση τις διάφορες μεταρρυθμίσεις, κι ακόμα ποιές θα
είναι αυτές οι μεταρρυθμίσεις στην άστική και ποι-
νική δικαιοσύνη, στη φορολογία, στη διοίκηση, στην
εκπαίδεψή, στο εμπόριο, στην εργασία, και σ' όλους
τους κλάδους της κοινωνικής ζωής μας, σύμφωνα
πάντα με τις ανάγκες του εργαζόμενου λαού.

Ανάγκη λοιπόν στο Πανεργατικό συνέδριο να
συζητηθή πλατεία στο κεφάλαιο της δημόσιας εκ-
παίδεψης, το γλωσσικό σύστημα που εφαρμόζεται
σήμερα στα σχολεία και τ' άποτελέσματα που φέρ-
νει. Ανάγκη να δείχτη έλοφάνερα, πώς το παιδί
διαστρέφεται σε χαρακτήρα και σε μυαλό, πώς δε
μαθαίνει τίποτε πρακτικό κι όφελιμο για τήν κατο-
πινή του ζωή, πώς νερούλιάζεται από νεκρούς τύ-
πους και περασμένα γλωσσικά μεγαλεία, πώς όδη-
γείται στην ψευτιά της ζωής, πώς γίνεται τεμπέ-
λης θεσιθήρας, πώς σπαταλά δύναμη και νιότη στην
άχορταγιά του μιστριωτισμού, πώς χάνεται μέσα σε
δρόμους πνευματικής μούχλας και θανατερής δεισι-
δαιμονίας.

Ανάγκη να τονιστή ποιές είναι καθολικά ο ά-
γωνας των Δημοτικιστάδων, τί σημασία έχει για το
λαό, τί άποτέλεσμα για τήν πνευματική του μέρ-
ψωση, τί χτύπημα, τί μπαλοτέ κλείνει μέσα του για
τους κυρίαρχους λαογδύτες, τί ζωή και τί κίνηση
θα φέρη ή νίκη της φυσικής κι άληθινής γλώσσας
του Έλληνικού λαού.

Από μιὰ τέτοια συζήτηση άδύνατο να μήν ξε-
πεταχτή λαμπρή, φωτεινή, δυνατή, μεγάλη ή Άλή-
θεια. Άδύνατο να μήν ενθουσιάση τους εργάτες, να
μήν τους άνοιξη τα μάτια, να μήν τους φέρη τή
συνειδηση του τί κλώεται γύρω τους, να μήν τους
κάμη φανατικούς για τήν 'Ιδέα.

ΚΟΣΜΑΣ. Θα σου πω. Ανάγκη όμως να μήν
κουράζεσαι. Θα σου διηγηθώ όλο μου το προσκό-
νημα. Θάρχουμαι στο σπίτι του κάθε μέρα, αν με
θέλη; θα μένω μαζί σου όσο σ' άρέσει, χωρίς όμως
να κουράζεσαι. Κάθου' εδω.

ΛΟΥΚΙΟΣ (χαμογελώντας). Νομίζεις πως είμαι
τόσο άδύνατος;

ΚΟΣΜΑΣ. Όχι. είσαι καλά πιά, με είναι
προτιμότερο να μήν κοπιάζης. Κάθου' εδω...
(Τον κάνει να καθήση κοντά στο παράθυρο. κοιτά
ζει το λόφο που ζωγραφίζεται καθαρά στον άπει-
λιότικον ούρανό.) Άχ, φίλε μου, πράματα θυμα-
στά έχουν άντικρύσει τα μάτια μου κι έχουνε πιη
ένα φως, όπου μπρός σε κείε ότ και τουτό φαίνε-
ται ξεθωριασμένο. όμως, ζμα ξαναβλέπω μιάν άπλη
γραμμή σαν εκείνη εκεί (κτύπα κει το Σάν-Μι-
νιάτο!) μου φαίνεται πως ξαναβρίσκω όλονε τον
έαυτό μου ύστερ' από 'να διάλειμμα πλάνης.
Κύττα κει τήν εύλογημένη τή ραχούλα 'Η πυρ-
μίδα του Χέσπεκ δε πέ κάνει να ξεχάσης τή Μπέλλα
Βιλλανέλλα και πολύ συχνά, στα περιβόλια της
Κούμπας και της Γίζας, στις στέρες εκείνες του
μελιού, μκοσώντας ένα στυρι μκοσίχα, συλλογι-
στηκα κάποιο λυγρό κυπαρίσι της Τσικάνας, τήν

άκρη κάποιου ξερακιανού έλικώνα.

ΛΟΥΚΙΟΣ (μυοκλείνοντας τα μάτια κάτω από
τήν άνοιξιάτικη πνοή). Είναι καλά καιεις εδω. δεν
είν' άλγίθει; Είναι μιὰ μυρουδιά από μενεξέδες...
Μήπως είναι κανέναν μάττο μενεξέδες μες τήν κά-
μερα; 'Η Σουλβία βάζει παντού μενεξέδες, ως και
στο μαζιλιάρι μου άποκάτου.

ΚΟΣΜΑΣ. Ξέρεις; Σου έχω φέρει, ανάμεσα
στα φύλλα ενός κορακιού, τους μενεξέδες της Έρη
μου. Τους έχω κομμένους απ' τον κήπο ενός περι-
κού μοναστηριού, στα περιχώρα της Θεβαλίδας, στις
πλαγιές του Μοκάτταμ, σ' ένα ψήλωμα από ζυμο.
'Εκεί, σε μιὰ σπηλιά σκαμμένη στο βουνό, σκεπα-
σμένη με σιλτέδες και μιντέρια, οι καλογέροι φι-
λεύοννε τον ξένο ένα ταχί μ' ιδιαίτερο άρωμα, το
άράπικο ταχί, το εύωδιασμένο με μενεξέδες.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Και μου τού; έφερες, θυμαίνους
μέσα σ' ένα βιβλίο! Είπουν εύτυχισμένοι σαν τους
έκοδες, κει κάτω κ' εγώ θα μπορούσα να είμουν
μαζί σου.

ΚΟΣΜΑΣ. Τα πάντα είττιν έλησμονιά κει
κάτω. Άνεβαινα μιὰ ψηλή, όλόρθη σκάλα, που
πάει από τή ρίζα του βουνού ως τήν πόρτα των
Μπεκτασήδων. 'Η Έρημος είτανε όλοτρόγυρα:

μιὰ άπέραντη τυφλωτική ξερακιά όπου ζούτανε μο-
νάχα του άνέμου ή άνάτη και της ζέστης ή λάβρα.
Δεν ξεχώριζα εδω κ' εκεί, μέσα στις άμμουδιές,
παρά τις άσπρες πέτρες των άράπικων νεκροταφείων.
Άκουγα τις φωνές των γερακιών, τετράψηλα στον
ούρανό. Έβλεπα στο Νεϊλο να περνούν κοπαδια-
στές οι βάρκες με τα μεγάλα τα λατινία, άσπρες,
άργές, άδιάκοπες, άδιάκοπες, σε νάσπεργε χιόνι. Και
σιγά σιγά βυθιζόμουν σε μιάν έκσταση που είν' άδύ-
νατο ό; τώρα να τή γνώριτες ετού: στην έκσταση
του φωτός.

ΛΟΥΚΙΟΣ (με φωνή που μιλάει άπόμακρη).
Κ' εγώ θα μπορούσα να είμαι μαζί σου, να χα-
ζεύω, να ξεχνώ, να όνειρεύομαι, να μεθώ με το
φως. Ταξίδεψες στο Νεϊλο, άλήθειε; ε; με μιὰ
πλιά βάρκα φορτωμένη με άσπιά, με σακιά και
με κλουβιά. Βγήκες σ' ένα νητι κατά το δειλινο-
είπουν ντυμένοι με μάλλινα άσπρα; διψώσες και ξε-
διψάσες σε μιὰ πηγή πορτάτης, γυμνά τα πόδια,
πένου στα λουλούδια κ' ή μυρουδιά είτανε τόσο δυ-
νατή όττε σου ραινόταν πως δεν πεινούσες πιά.
'Α, τ' έχω συλλογιστή. τ' έχω άιστηνθή κ' τα
πράματα, απ' το προσέφελό μου... Και ό; και
στην έρημο σ' ακολουθούσες, ζμα άνέβαινε ο πυρε-